

**FASTA FÖRNLÄMNINGAR
INOM MALAXDELEN AV
RÖNSKÄRSARKIPELAGEN.**

Inventerade av Annika Sander,
arkelog vid Skellefteå museum
och Bertil Bonns, Folkkultur-
arkivet, år 1983

Närmare upplysningar:
Folkkulturarkivet/Bertil Bonns,
tel. 90/176 165

Arkeologiska 14.7.84

30

RAPPORT ÖVER FASTA LÄMNINGAR INOM MALAXDELEN AV
RÖNNSKÄRSARKIPELAGEN. (Premilinär)

STORSKÄR

Kyrkogården. Trolig datering 1522.

Tre synliga samt ett okänt övervuxna jungfrudanser
i anslutning till kyrkogården. Ålder okänd.

Jungfrudans på Norrskatan.

Jungfrudans på Lillskär.

Kompasser på Norrskatan och Lillskär. Ålder okänd.

Tomtningar österom kyrkogården.

Tomtningar på Finnskatan.

Tomtningar på Storstensskatan.

Tomtningar vid Sundet.

Tomtningar vid Bergbådan.

Kokplatser på Lillskär. Samtliga ovanför 5-metersnivån.

Större stenkummel på Norrskatan (noterat 1756).

Stenkummel på Lillskär, ett större och flera mindre.

STORSANDEN

En stor välbevarad jungfrudans.

Rester av det tidigare mycket stora fiskeläget.

SKVÄTTAN

Rester av fiskeläge.

Spår av båtdragningsvägar tvärs över skäret.

LJUSAN

En stor, något skadad jungfrudans.

Större stenkummel med spira.

En äldre husgrund.

Tomtningar mot SO.

Äldre båtlänningar.

Diverse stensättningar samt rester av fiskeläge mot NV.

Stig röjd genom stenmalen från NO.

HÄGGRUND

Lämningar av fiskeläge

NORRA MALHÖYSAN

Lämningar av fiskeläge.
Stensättningar.

SÖDRA MALHÖYSAN

Stensättningar (skytteskåror?).

FÅFÄNGKOBLEN

Större stenkummel (noterat 1756).

DJUPBÅDAN

Stenkummel

LILLSANDEN

Lämningar av två fiskelägen.
Välbevarad jungfrudans.
Större stenkummel (noterat 1756).

RÖNNSKÄR

Stort stenkummel (noterat 1756) och ett flertal mindre.
Lämningar av tidigare lötsstation.
Medelvattenståndsmärke från 1750-talet.

LÅGBÅDAN

Stor stensättning på Ö sidan av okänt ursprung.

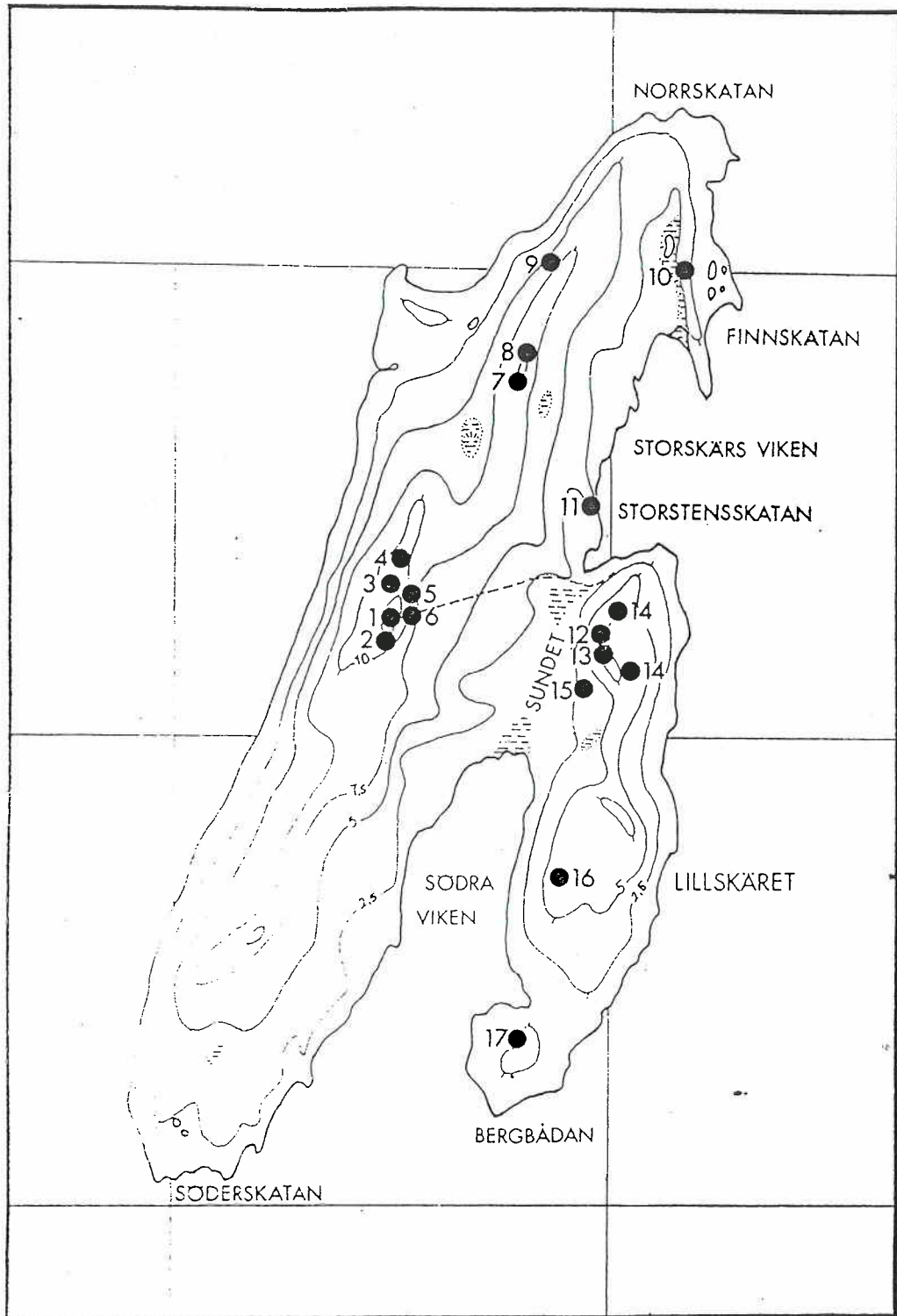
MEDELBÅDAN

Lämningar av fiskeläge.
Stensättningar.

SKRAKAGRUND

Lämningar av fiskeläge.

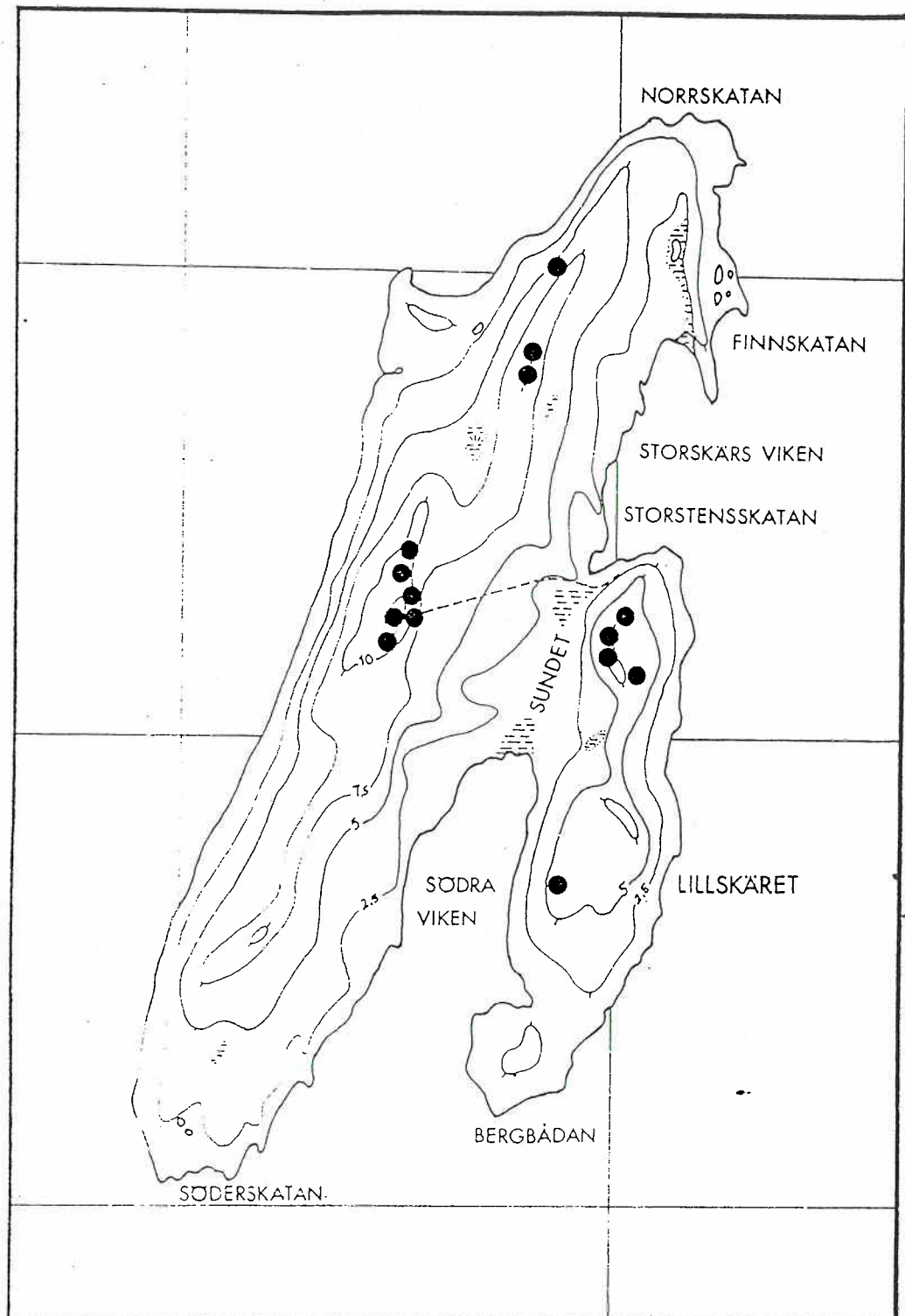
STORSKÄRET

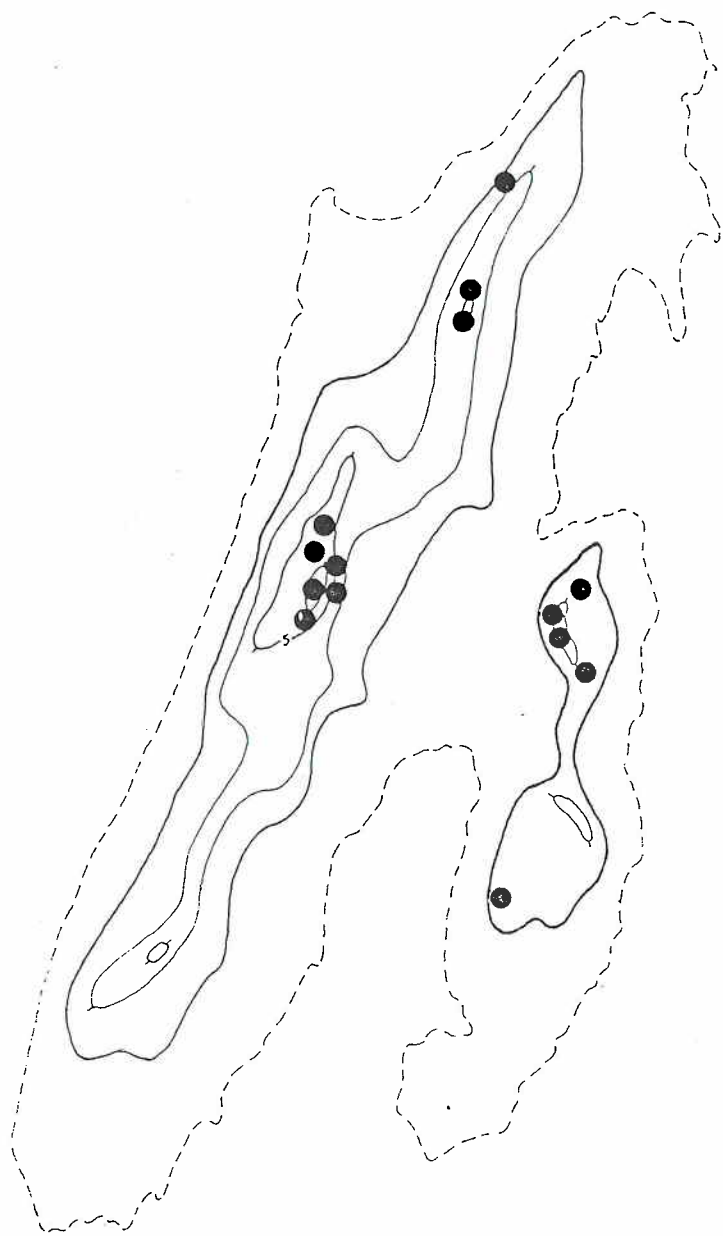
STORSKÄR

1. Kyrkogården.
2. Jungfrudans.
3. Jungfrudanser 2st.
4. Jungfrudanser, okänt antal.
5. Tomtning, stor cirkelrund.
6. Tomtningar.
7. Stenkummel.
8. Jungfrudans.
9. Kompass.
10. Tomtningar.
11. Tomtningar.
12. Jungfrudans.
13. Stenkummel.
14. Kokplatser.
15. Tomtningar.
16. Kompass.
17. Tomtningar.

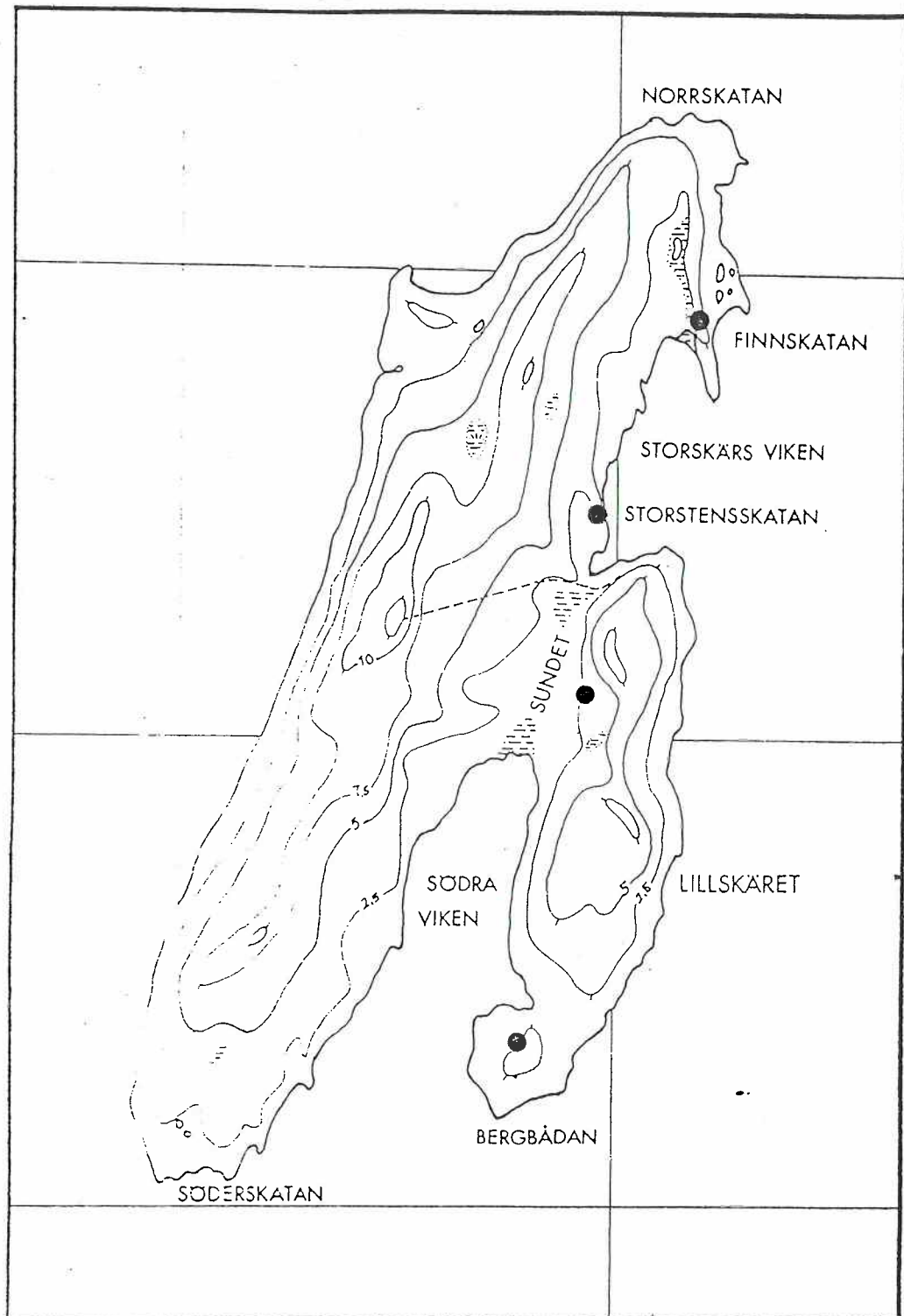
STORSKÄRET

Hända lämningar ovanför femmeterskurvan.

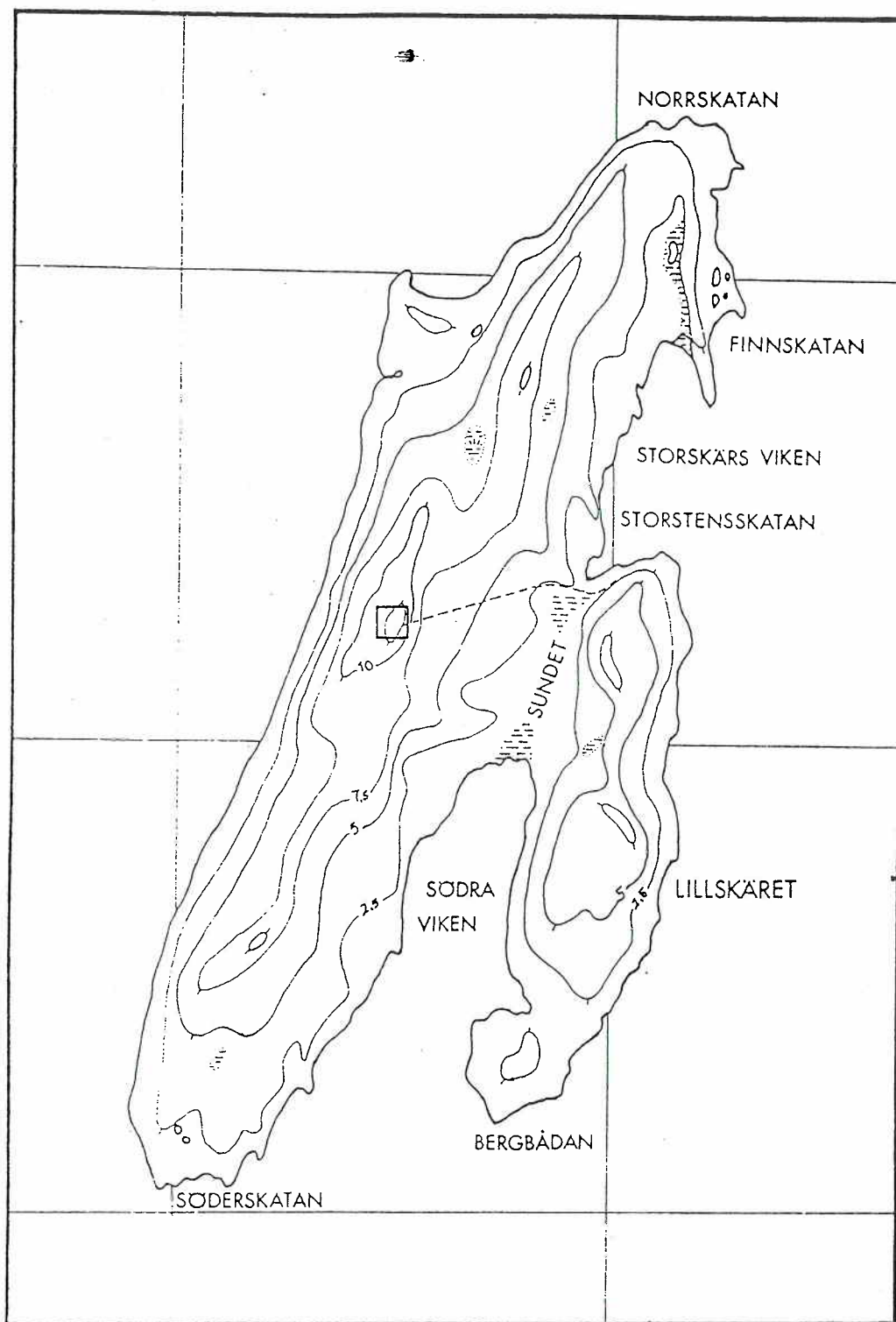

STORSKÄRE I

Kända lämningar längs 2,5-meterskurvan.
Samtliga är tomtningar.

STORSKÅRET

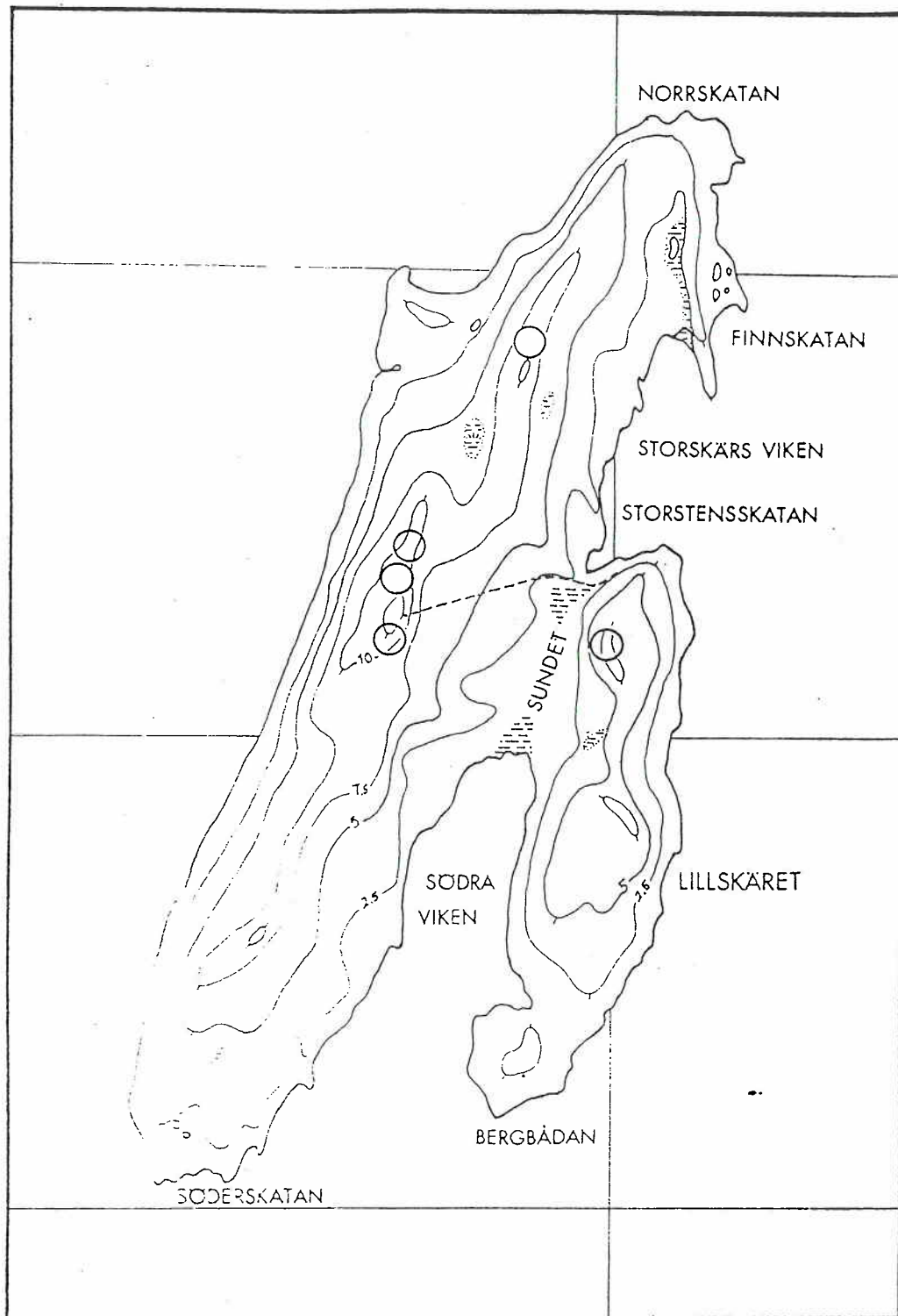

Kyrkogården. Troligen från 1522. Yngsta graven från 1844. Gravkumlen sju stycken. Inrösad som fornminne 1906.

Enligt ett flertal traditioner har åtminstone två gånger gjorts myntfynd i den s.k. biskopsgraven.

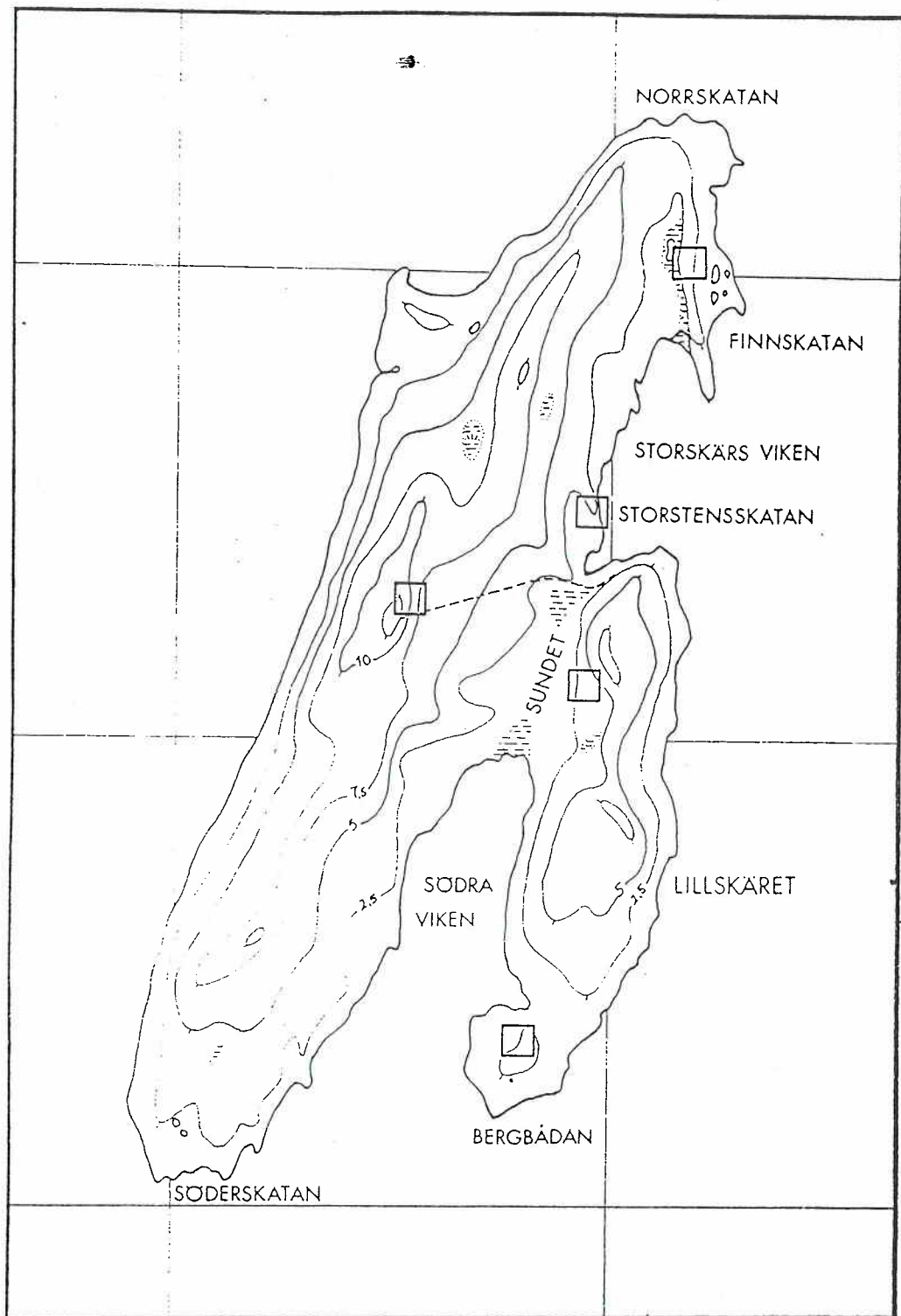
Området cirka 12x30 meter, omgärdat av en cirka trekvartsmeter hög stenvmur med tre ingångar. Vid den östra porten finns en fortfarande i bruk varande offerstock.

STORSKÄRE I

- Jungfrudanser. 1. Den söderom kyrkogården omtalas av Aspelin 1865, inrösades som fornminne 1906. Välbevarad.
2. Norr om kyrkogården finns två välbevarade och synliga jungfrudanser, samt
3. ett okänt antal övervuxna norrut. År 1906 uppskattades det sammanlagda antalet till åtta.
4. Åtminstone en, delvis övervuxen på Norrskatan.
5. Dito på Lillskär.

STORSKÄRE I

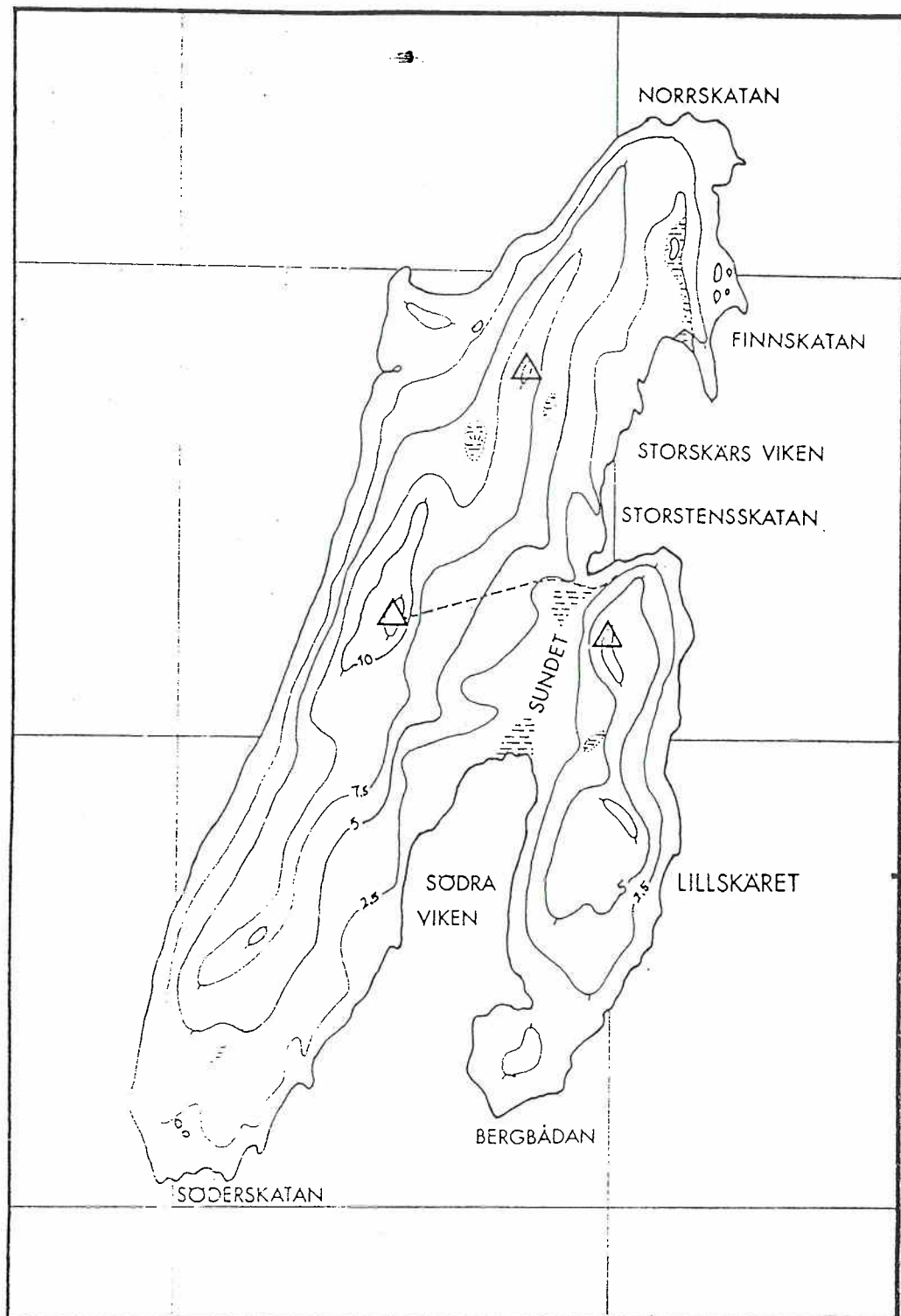

Tomtningar

1. Ett antal små tomtningar i sluttningen österom kyrkogården, de flesta i rätt dåligt skick. En större cirkelrund och välbevarad tomtning nordost om kyrkogården. Den enda kända av denna typ på Storskär.
2. Ett större område med välbevarade tomningar på Finnskatan. Enligt traditionen Laihela- och kyrobornas fiskeläge, därav namnet.
3. Ett antal välbevarade tomningar på Storstensskatan. Enligt traditionen sundombornas fiskeläge.
4. Tomtningar på Lillskär vid Sundet, i rätt dåligt skick.
5. Tomtningar på Bergbådan, i rätt dåligt skick. Enligt traditionen var dessa i likhet med tomtningarna vid Sundet malax- och korsholmbornas fiskelägen.

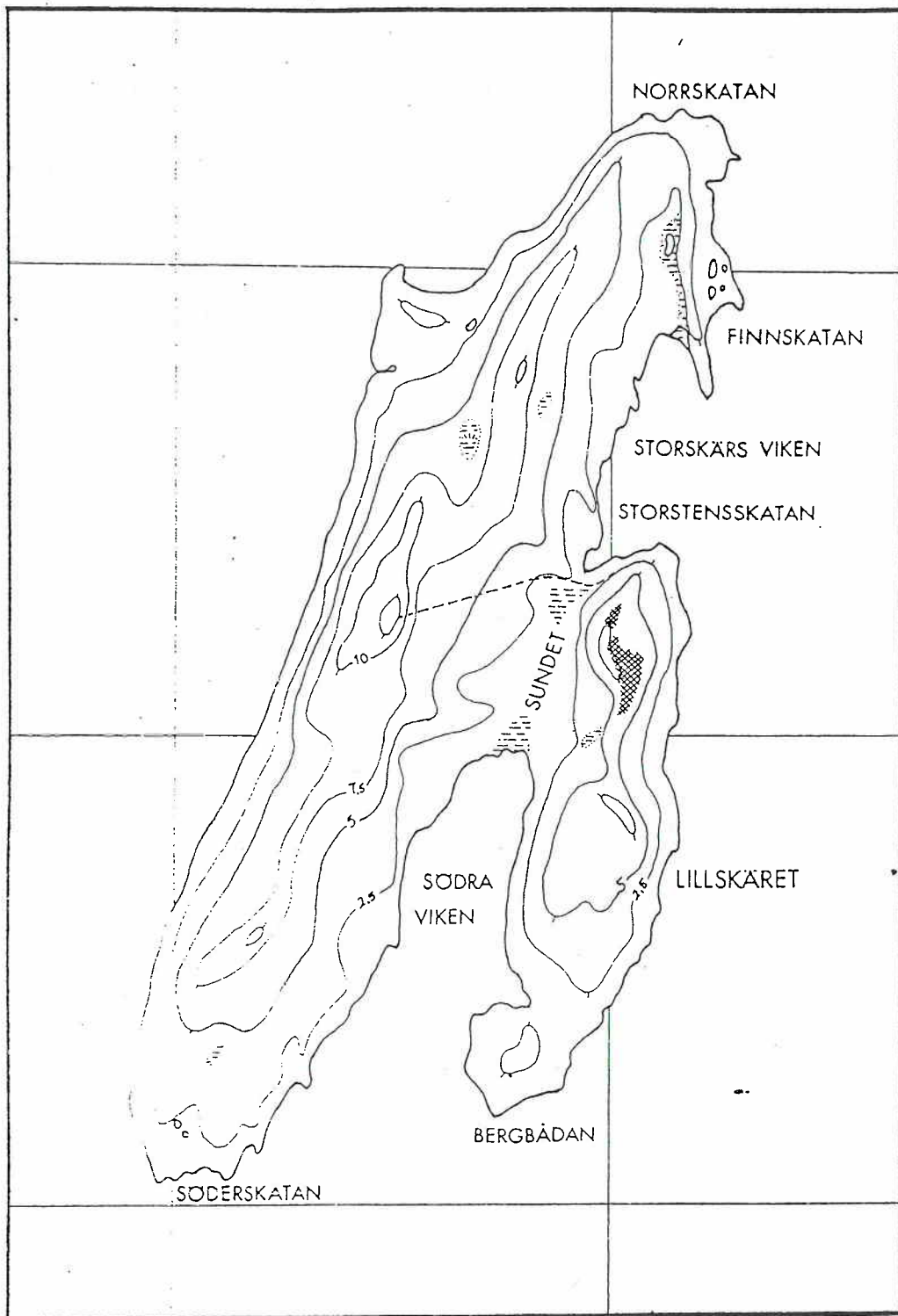
Santliga nu kända tomtningar, utom de nyupptäckta vid kyrkogården ligger så pass lågt att de svårligen kan vara äldre än från sekelskiftet 1600-1700. Därför kan man anta att det är möjligt att upptäcka fler platser på de mellanliggande nivåerna vid en mer ingående undersökning. Orsaken torde vara att de hittills kända är så pass unga att den muntliga traditionen har känt till dem samt att de är relativt lätt åtkomliga. Mera förvånande är att tomtningarna vid kyrkogården inte har noterats tidigare.

STORSKÅRET

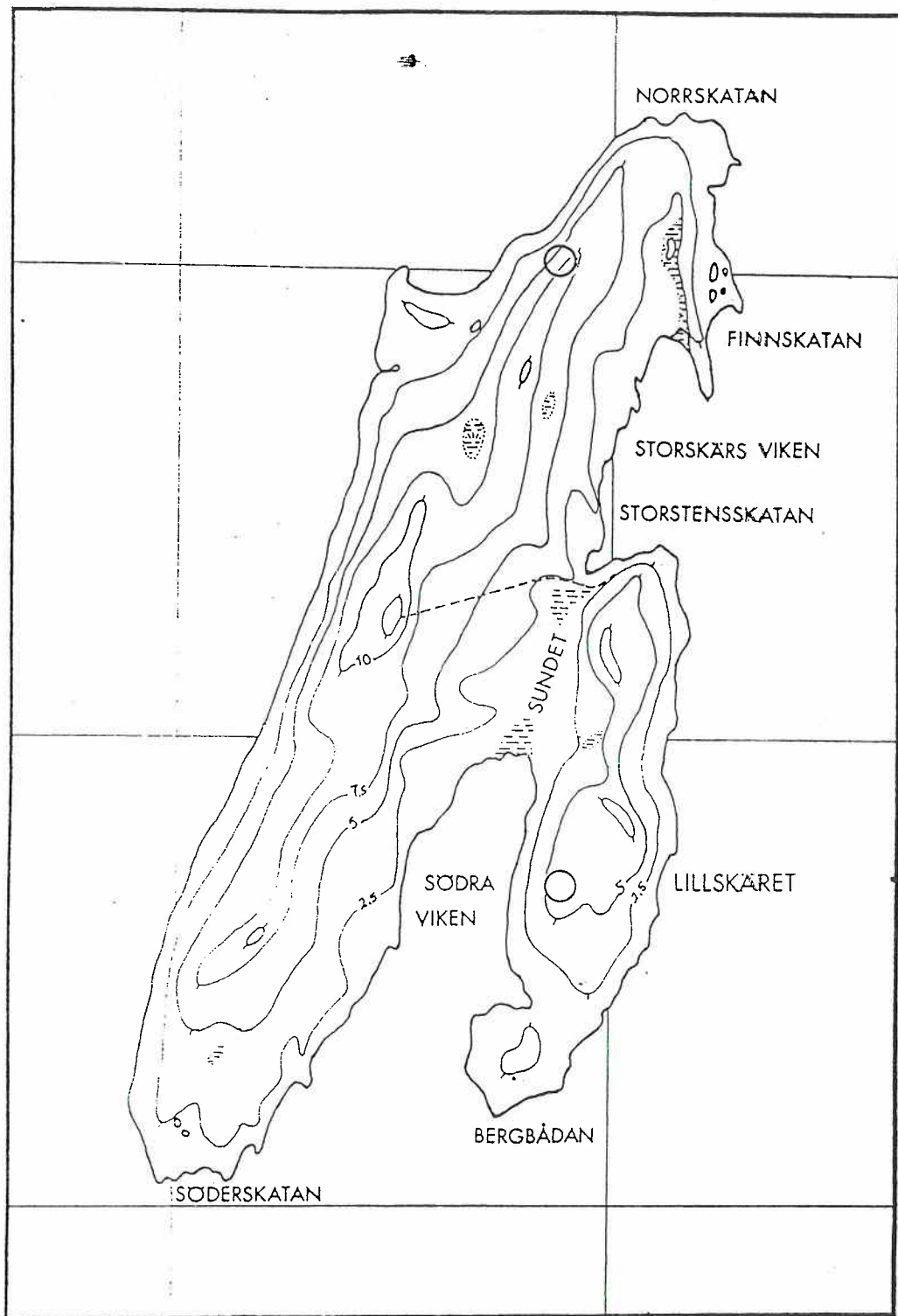
- Stenkummel: 1. Den s.k. biskopsgraven på kyrkogården, försett med spira.
2. Ett större kummel på Norrskatan, markerat på Klingius' karta 1756.
3. Ett större kummel med flera mindre i närheten.

STORSKÄRET

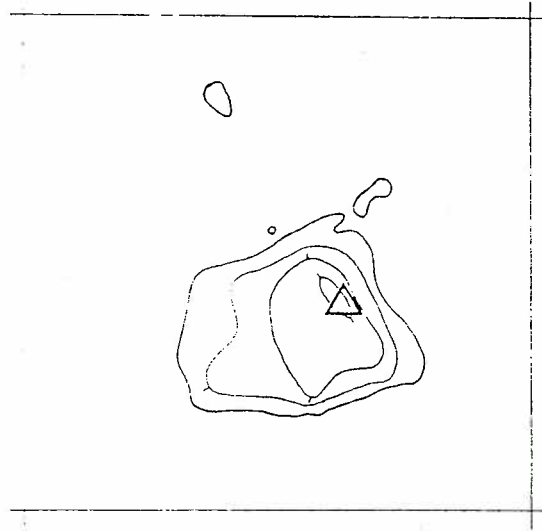
Kokplatser på Lillskär. Vindskydd byggda av sten, de skiljer sig dock från övriga tomtningar. Har uppenbarligen nyttjats av säljägare. Ålder okänd, samtliga kända ligger ovanför 5-metersnivån.

STORSKÄRE I

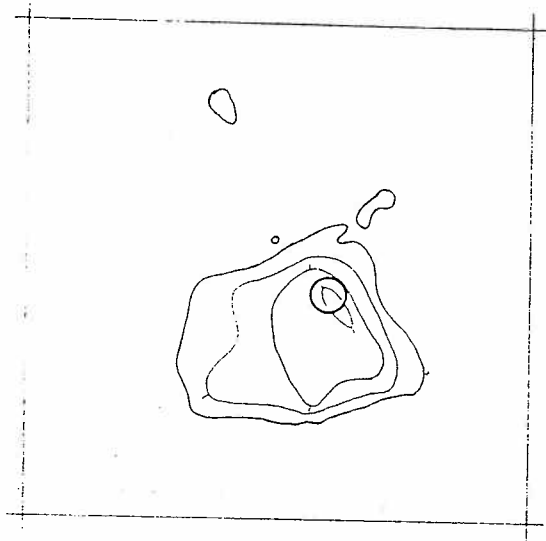
Kompasser

Ljusan

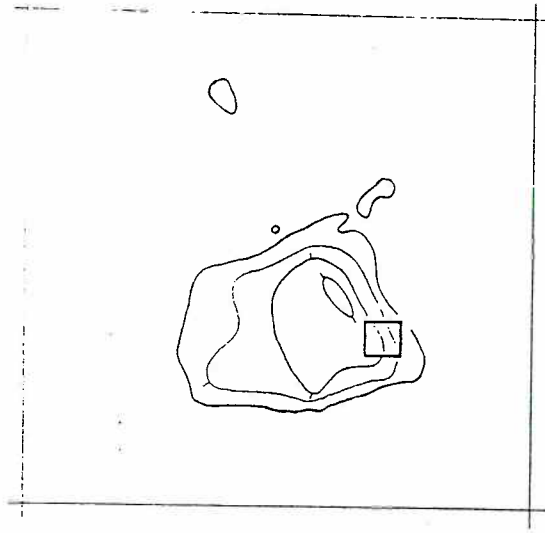
1. Ett större stenkummel med spira på den högsta punkten.

Ljusan

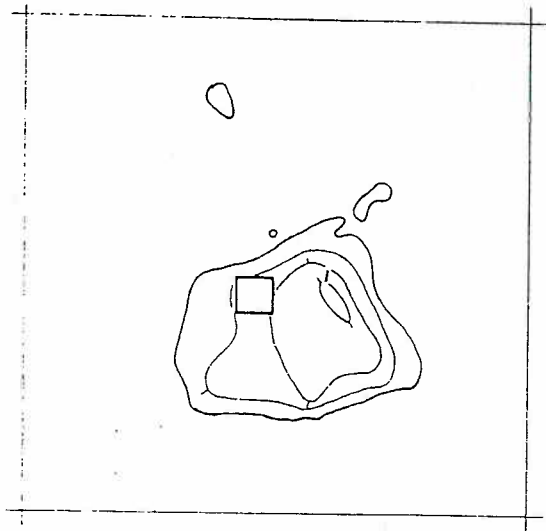
2. En rätt stor, något skadad jungfrudans. .

Ljusan

3. En äldre husgrund, några tomtningar och förmodligen anslutande båtlänningar på östra sidan.

Ljusan

4. Diverse stensättningar och rester av ett äldre fiskeläge, samt en omsorgsfullt byggd stig från det nuvarande fiskeläget till jungfrudansen.